Հաստատում եմ՝
Տնօրեն՝
Ն. Մարկոսյան
--------------------/ստ./
--- -------- 2022թ.

Digitally signed by MARKOSYAN NARINE 7105690089
Дата: 2022.10.13 10:38:01 AMT

Թեմատիկ պլան
2022-2023 ուսումնական տարի

Առարկա՝ Հայոց պատմություն
Ուսուցիչ՝ Ա. Այվազյան
Դասարան՝ 11-րդ
Շաբաթական ժամերի քանակ՝ 2 ժամ
Տարեկան ժամերի քանակ՝ 68 ժամ

Թեմատիկ պլանավորում
«Հայոց պատմություն»
11-րդ դասարան
Շաբաթական 2ժամ
Տարեկան 68ժամ

<table>
<tr><td colspan="3">Ներածություն</td></tr>
<tr><td colspan="2">Նպատակ</td><td>Նպաստել 17-րդ դարի երկրորդ կեսից մինչև 20-րդ դարասկզբին առնչվող հայ ժողովրդի պատմության կարևոր իրադարձությունների և հիմնահարցերի մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, դիրքորոշման ձևավորմանը, վերլուծական և համեմատական հմտությունների զարգացմանը և դրսևորմանը:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Վերջնարդյունքներ</td><td>Կարողանա
• ներկայացնել ուսումնական տարվա ընթացքում անցնելիք նյութի հիմնական բովանդակությունը՝թվարկելով պայմանական ժամանակաշրջանները:
• ընդհանուր գծերով բնութագրել ժամանակաշրջանը և բնորոշել դրանցից յուրաքանչյուրի նշանակությունը հայ ժողովրդի կյանքում:
• ըստ ժամանակագրության թվարկել 17-րդ դարի երկրորդ կեսից մինչև 20-րդ դարասկիզբի կարևոր փաստերը, իրադարձությունները, գործիչներին, օտարերկրյա հիմնական դերակատարներին,
• Համեմատել նույն ժամանակաշրջանում համաշխարհային պատմության կարևոր դեպքերի հետ :</td></tr>
<tr><td>Ժամ</td><td>Էջ</td><td>Դաս</td></tr>
<tr><td>1</td><td>4-5</td><td>Ներածություն</td></tr>
<tr><td colspan="3">Մաս Գ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆՈՒՄ</td></tr>
<tr><td colspan="3">Բաժին 1
ՊԱՅՔԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ /17-ՐԴ ԴԱՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՑ ՄԻՆՉԵՎ 19-ՐԴ ԴԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍ</td></tr>
<tr><td colspan="3">Գլուխ 1
Ազատագրական շարժումները 17-րդ դարի երկրորդ կեսին և 18-րդ դարում</td></tr>
<tr><td colspan="2">Նպատակ</td><td>Նպաստել 17-րդ դարավերջին և 18-րդ դարում հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի աշխուժացման նախադրյալների և ընթացքի՝ առանձին փուլերի մասին համակարգված գիտելիքների ձեռքբերմանը, ազատագրական պայքարի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, համադրելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը, առանձին գործիչների մասին ինքնուրույն հետազոտական աշխատանքների / պաստառ, սահիկահանդես, ռեֆերատ, զեկույց և այլն/ պատրաստման հմտությունների ձևավորմանը:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Վերջնարդյունքներ</td><td>Կարողանա
• բացատրել ազատագրական պայքարի աշխուժացման նախադրյալները 17-րդ դարավերջին, պայքարի հիմնական արդյունքները:
• բացատրել Հայաստանի ազատագրության խնդրում եվրոպական պետությունների հետ կապված հույսերի ձախողման պատճառները
• վերլուծել Արցախի և Սյունիքի զինված պայքարի</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="2"></td><td>արդյունքները /17-րդ դ. 20-ական թթ..
• Ներկայացնել առանձին դրվագներում հայերի հաղթանակի կամ պարտության պատճառները,
• Համեմատել Հայաստանի ազատագրության, հայ-ռուսական Հյուսիսային և Հարավային դաշնագրերի ծրագրերը,
• վերլուծել և արժևորել դարաշրջանի ազատագրական պայքարի կարևորագույն դրվագները և գործիչների գործունեությունը:</td></tr>
<tr><th>Ժամ</th><th>Էջ</th><th>Դաս</th></tr>
<tr><td>1</td><td>6-9</td><td>1.Ազատագրական պայքարի նոր փուլը</td></tr>
<tr><td>1</td><td>10-14</td><td>2.Ազատագրական զինված պայքարն Արցախում</td></tr>
<tr><td>1</td><td>15-17</td><td>3.Սյունիքի հայկական իշխանությունը</td></tr>
<tr><td>1</td><td>18-19</td><td>4.Զինված պայքարի արդյունքները և Պարսկաստանի նոր քաղաքականությունը</td></tr>
<tr><td>1</td><td>20-23</td><td>5.Ազատագրական պայքարը 18-րդ դարի երկրորդ կեսին</td></tr>
<tr><td>1</td><td>23-26</td><td>6.Հնդկահայ ազատագրական կենտրոնը</td></tr>
<tr><td colspan="3">Գլուխ 2
Հայոց պետականության վերականգնման խնդիրը 19-րդ դարի առաջին կեսին</td></tr>
<tr><td colspan="2">Նպատակ</td><td>Նպաստել 19-րդ դարասկզբի հայոց պատմության մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Վերջնարդյունքներ</td><td>Կարողանա
Համեմատել Արևմտյան և Արևելյան Հայաստանի վարչատնտեսական վիճակը 19-րդ դ. սկզբին
Թվել ռուս-պարսկական և ռուս-թուրքական պատերազմների կարևոր իրադարձությունները, հաշտության պայմանագրերը,
Վերհանել ցարիզմի՝հայոց եկեղեցու նկատմամբ և սուլթանական վարչակարգի հակահայ վերաբերմունքը,
Ներկայացնել Ռուսաստանի նպատակներն Այսրկովկասում, 1804-1813 թթ. և 1826-1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմների արդյունքները ,դիրքորոշում արտահայտել Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման վերաբերյալ:,
Բացատրել Արևմտյան Հայաստանի դրությունը և քրիստոնյաների նկատմամբ տարվող քաղաքականությունը, 1806-1812 թթ. և 1828-1829 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի պատճառները, արդյունքները,
Գնահատել հայերի ներդրումը ռոս-պարսկական և ռուս-թուրքական պատերազմներում ռուսական բանակի հաղթանակների գործում
Բացատրել Հայկական մարզի ստեղծման և լուծարման պատճառները, արևմտահայության վերաբնակեցման նպատակները, պատճառները, հետևանքները:</td></tr>
<tr><th>Ժամ</th><th>Էջ</th><th>Դաս</th></tr>
<tr><td>1</td><td>27-32</td><td>1-2. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին</td></tr>
<tr><td>1</td><td>32-35</td><td>3.Արևմտյան Հայաստանը 19-րդ դարի սկզբներին և ռուս-թուրքական պատերազմները</td></tr>
<tr><td>1</td><td>35-39</td><td>4.Հայաստանը 19-րդ դարի 30-40-ական թվականներին</td></tr>
<tr><td>1</td><td colspan="2">Կրկնություն</td></tr>
<tr><td colspan="3">Բաժին 2
ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ՎԵՐԵԼՔԸ 19-ՐԴ ԴԱՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ ԵՎ 20-ՐԴ ԴԱՐԻ ՍԿԶԲԻՆ: ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՑՈՒՄԸ</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="3">Գլուխ 1
Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական դրությունը</td></tr>
<tr><td colspan="2">Նպատակ</td><td>Նպաստել Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական դրության վերաբերյալ գիտելիքների ձեռք բերմանը, Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանի վիճակը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, համադրելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Վերջնարդյունքներ</td><td>Կարողանա՝
• Բնութագրել և համեմատել Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական ընդհանուր վիճակը
• Բացատրել տնտեսության. արդյունաբերության և գյուղատնտեսության մեջ 19-րդ դարում տեղի ունեցած փոփոխությունները
• Բացատրել կարևոր եզրույթները
• Վերլուծել երկաթուղու կարևորությունը տնտեսության զարգացման գործում,
• Գնահատել 1860-70-ական թթ. տնտեսության արդիականացման արդյունքները
• Քարտեզի վրա ցույց տալ Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանների տնտեսական կենտրոնները:</td></tr>
<tr><td>Ժամ</td><td>Էջ</td><td>Դաս</td></tr>
<tr><td>1</td><td>39-42</td><td>1. Արևելյան Հայաստանի տնտեսական և սոցիալական կյանքը:</td></tr>
<tr><td>1</td><td>42-44</td><td>2.Ռուսաստանի գաղութային քաղաքականությունը և արևելահայերի ազգային ու սոցիալական շարժումը:</td></tr>
<tr><td>1</td><td>44-47</td><td>3.Արևմտահայերի տնտեսական և սոցիալական դրությունը:</td></tr>
<tr><td colspan="3">Գլուխ 2
Հայկական հարցի միջազգայնացումը</td></tr>
<tr><td colspan="2">Նպատակ</td><td>Նպաստել 19-րդ դարի երկրորդ կեսի ռուս-թուրքական պատերազմների, Հայկական հարցի և դրա դրսևորումների, զինված պայքարի առաջացման նախադրյալների մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, համադրելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Վերջնարդյունքներ</td><td>• բացատրել Արևելյան Հարցի էությունը, Հայկական հարցի բովանդակությունը 19-րդ դարի վերջին
• թվարկել և նկարագրել 1877-1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի Կովկասյան ճակատի կարևոր ռազմական գործողությունները,
• գնահատել հայազգի նշանավոր զորահրամանատարների ներդրումը պատերազմում:
• համեմատել և արտահայտել վերաբերմունք Սան-Ստեֆանոյի 16-րդ և Բեռլինի 61-րդ հոդվածների վերաբերյալ,
• արժևորել Խրիմյան Հայրիկի գործունեությունը:</td></tr>
<tr><td>Ժամ</td><td>Էջ</td><td>Դաս</td></tr>
<tr><td>1</td><td>54-58</td><td>1.Արևելյան հարցի սրումը: 1877-1878թթ. ռուս-թուրքական պատերազմը և հայերը:</td></tr>
<tr><td>1</td><td>58-62</td><td>2.Հայկական հարցի միջազգայնացումը:</td></tr>
<tr><td colspan="3">Գլուխ 3
Հայ քաղաքական կյանքի վերելքը</td></tr>
<tr><td colspan="2">Նպատակ</td><td>Նպաստել՝ հասարակական և քաղաքական հոսանքների,</td></tr>
</table>

		ազգային հասարակական շարժումների,հայ իրականության մեջ լուսավորականության տարածման, ազատագրական կազմակերպությունների, ազգային կուսակցությունների և դրանց ծրագրերի մասին գիտելիքների ձեռք բերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ		**Կարողանա՝** • Ներկայացնել և բացատրել 1862 թ. Զեյթունի ապստամբությունը, 19-րդ դարի 2-րդ կեսի ազգային-հասարակական շարժումները , խմբակներըև կազմակերպությունները, գործունեությունը, • վերհանել հայ քաղաքական կյանքի վերելքի պատճառները, արտահայտել վերաբերմունք պատմական ժամանակաշրջանի, ազգային, հասարակական-քաղաքական հոսանքների, ազգային կուսակցությունների գործունեության վերաբերյալ, • ներկայացնել կուսակցությունները, դրանց կարևոր գաղափարները, գործունեությունը վերաբերմունք արտահայտել դրանց վերաբերյալ • • գնահատել ազատագրական պայքարի հայտնի կազմակերպությունների, կուսակցությունների դերը հայ իրականության մեջ:
Ժամ	**Էջ**	**Դաս**
1	55-58	1. Հասարակական քաղաքական հոսանքները:
1	58-61	2. Ազգային հասարակական հոսանքները:
1	62-66	3. Պայքարի նոր գաղափարախոսությունը: Ազատագրական կազմակերպություններ:
1	67-71	4 .Հայ ազգային կուսակցությունները
1	**Գործնական աշխատանք**	
Գլուխ 4 **Ազատագրական պայքարի զինված փուլը**		
Նպատակ		Նպաստել ազատագրական պայքարի վերելքի, արևմտահայերի ցեղասպանության սկզբի մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, 19 րդ դարի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ		**Կարողանա** - համեմատել և վերլուծել ազատագրական պայքարի կարևոր դրվագները, հայտնի հայդուկների գործունեությունը - վերլուծել հայդուկային շարժման առաջացման պատճառները և դերը: • վերհանել աբդուլհամիդյան վարչակարգի հակահայ էությունը, • բացատրել պանթյուրքիզմի և պանիսլամիզմի գաղափարները, • վերլուծել մեծ տերությունների դիրքորոշումը 1894-1896 թթ. հայերի ցեղասպանության նկատմամբ:
Ժամ	**Էջ**	**Դաս**
1	71-75	1 Ազատագրական պայքարի վերելքը: Հայդուկային շարժում:
1	76-79	2 Արևմտահայերի ցեղասպանության թուրքական ծրագրի իրագործման սկիզբը:
1	79-83	3 Ազատագրական պայքարը 1894-1896 թթ.: Հայկական հարցը և տերությունները:

1		**Թեմատիկ գրավոր աշխատանք**
Գլուխ 5 **Հայ ազատագրական շարժումները 20-րդ դարի սկզբին**		
Նպատակ		Նպաստել 20-րդ դարասկզբի Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանի դրության, Օսմանյան և Ցարական զաղութային քաղաքականության դրսևորումների և դրա դեմ հայ ժողովրդի պայքարի. մեծ տերությունների Հայկական հարցի նկատմամբ վերաբերմունքի մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր իրադարձությունները բացատրելու, համեմատելու, դրանց վերաբերյալ դիրքորոշումներ հայտնելու, ազատագրական պայքարի գործիչների դերակատարումը գնահատելու և արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ		**Կարողանա** • ներկայացնել և մեկնաբանել ցարական իշխանությունների հակահայ քաղաքականությունը՝բնորոշելով ցարիզմի զաղութային էությունը, • ներկայացնել և վերլուծել 20-րդ դարասկզբի ազատագրական շարժումները՝ կարևորելով հայդուկային ձեռնարկումների զսպիչ և ազգապահպան դերակատարումը, • բացատրել երիտթուրքերի առաջ քաշած ազգայնական գաղափարախոսությունները և երիտթուրքերի նկատմամբ հայ ազգային կուսակցությունների դիրքորոշումը՝ զուգահեռներ տանելով համաթուրքականության արդի դրսևորումների հետ, • ներկայացնել և բացատրել 1878 թ, 1895 թ. Մայիսյան, 1912-1914 թթ.հայկական բարենորոգումների մասին ծրագրերը, դիտարկել դրանց արդյունքները և հետևանքները, • քարտեզի վրա ցույց տալ Արևմտյան Հայաստանի այն նահանգները, որոնք ներառվել են բարեփոխումների 1895 թ. Մայիսյան և 1914 թ. հունվարի 26-ի ռուս-թուրքական ծրագրերի մեջ:
Ժամ	**Էջ**	**Դաս**
1	84-88	1.Պայքար ցարիզմի հակահայ քաղաքականության դեմ
1	88-90	2.Արևելյան Հայաստանը 1907-1914թթ
1	90-95	3.Ազատագրական պայքարն Արևմտյան Հայաստանում 20-րդ դարի սկզբին
1	95-98	4.Երիտթուրքերի հեղաշրջումն ու արևմտահայերը
1	98-103	5.Հայկական հարցը 1912-1914թթ
1		**Կրկնություն**
Գլուխ 6 **Հայաստանը և հայ ժողովուրդը Առաջին աշխարհամարտի տարիներին :**		
Նպատակ		Նպաստել Առաջին աշխարհամարտի, դրանում հայ ժողովրդի մասնակցության, Հայոց մեծ եղեռնի և ինքնապաշտպանական մարտերի, ,հայության նյութական և մարդկային կորուստների, ցեղասպանություն եզրույթի և դրա հատկանիշների, Մեծ տերությունների՝ հայերի ցեղասպանության նկատմամբ վերաբերմունքի, Ռուսաստանյան հեղափոխությունների ժամանակ հայ ժողովրդի դրության, Մայիսյան հերոսամարտերի և ՀՀ հռչակման մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, 20-րդ դարասկզբի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու,վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ		**Կարողանա՝** • Թվարկել Առաջին աշխարհամարտի Կովկասյան ռազմաճակատի կարևոր ճակատամարտերը, հայ կամավորական ջոկատները, դրանց հրամանատարներին:

	• Բացատրել Հայոց մեծ եղեռնի իրականացման պատճառները, թվարկել և բնորոշել փուլերը, • Վերլուծել 1915-1916 թթ. հայերի ցեղասպանության վերաբերյալ մեծ տերությունների դիրքորոշման պատճառները • Արտահայտել վերաբերմունք Նեմեսիս գործողության վերաբերյալ • Հիմնավորել Գերմանիայի և Օսմանյան կայսրության պատասխանատվությունը հայերի բնաջնջման գործում: • Վերլուծել Ռուսաստանում հեղափոխությունների ազդեցությունը Հայաստանի և հայ ժողովրդի ճակատագրում: • Բացատրել Ռուսաստանի բոլշևիկյան կառավարության դիրքորոշումը Հայկական Հարցի նկատմամբ • Արժևորել 1915 թ ինքնապաշտպանական մարտերը, Մայիսյան հերոսամարտերն ու դրանց պատմական նշանակությունը • Օգտվելով աղբյուրներից և պատմագիտական գրականության մեջ առկա տեսակետներից՝ կարծիքն արտահայտել արևմտահայության Մեծ եղեռնի , Հոլոքոստի և 20-րդ դարի մյուս ցեղասպանությունների վերաբերյալ • Համեմատել Բրեստ –Լիտովսկի և Բաթումի պայմանագրերը և գնահատել դրանց դերը հայ ժողովրդի կյանքում:

Ժամ	Էջ	Դաս
1	103-107	1. Առաջին համաշխարհային պատերազմի Կովկասյան ճակատը:
1	107-112	2. Հայ կամավորական շարժումը
1	112-118	3. Հայոց մեծ եղեռնը
1	118-124	4. Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացի սկիզբը
1	124-129	5. Հայ ազգային-քաղաքական կյանքի վերելքը 1917թ Փետրվարյան հեղափոխությունից հետո
1	129-133	6. Բոլշևիկյան հեղաշրջումը և Հայաստանը
1	133-137	7. Իրադրությունը Հայաստանում և Այսրկովկասում /1918թ հունվար –ապրիլ /
1	137-144	8. 1918 թ. Մայիսյան հերոսամարտերը

Բաժին 3
ՊԱՅՔԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ /17-ՐԴ ԴԱՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՑ ՄԻՆՋԵՎ 19-ՐԴ ԴԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍ /

Գլուխ 1
Մշակույթը 17-րդ դարի 2-րդ կեսին և 19-րդ դարի 1-ին կեսին

Նպատակ	Նպաստել 17-րդ դարի 2-րդ կեսից մինչև 19-րդ դարի 1-ին կեսի հայկական հոգևոր և նյութական արժեքների, դրանց ստեղծման ու պահպանման գործում մտավորականների ունեցած դերի, մշակույթի ուղղությունների, գործիչների, կարևոր ձեռքբերումների և դրանցում հայոց եկեղեցու և կրթական հաստատությունների դերի վերաբերյալ համակարգված գիտելիքների ձեռք բերմանը, ազգային մշակույթի զարգացման պայմանները, օրինաչափությունները, ընդհանրությունները, առանձնահատկությունները համեմատելու, բացատրելու, մեկնաբանելու, վերլուծելու, դիրքորոշում հայտնելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:

Վերջնարդյունքներ		**Կարողանա՝** • Բացատրել տվյալ ժամանակաշրջանի հայկական մշակույթի զարգացման պայմանները, • Թվարկել մշակույթի զարգացման կենտրոնները, ուղղությունները և ձեռքբերումները, • Ներկայացնել, համեմատել և բնութագրել մշակույթի հիմնական ձեռքբերումներն ու արդյունքները, նշանավոր գործիչներին և նրանց հայտնի ստեղծագործությունները • Արժևորել հոգևոր և նյութական արժեքների ստեղծման, պահպանման ու զարգացման գործում ազգային, հոգևոր կառույցների և անհատների դերը • Գնահատել հայկական գաղթավայրերի մշակութաստեղծ և մշակութապահպան դերը:
Ժամ	**Էջ**	**Դաս**
1	144-147	1. Մշակութային ձեռքբերումները 17-րդ դարի 2-րդ կեսին և 18-րդ դարի 1-ին կեսին
1	148-152	2.Հայ մշակույթը 19-րդ դարի 1-ին կեսին
Գլուխ 2. XIX դարի երկրորդ կեսի և XX դարի սկզբի մշակութային վերելքը		
Նպատակ		Նպաստել XIX դարի երկրորդ կեսի և XX դարի սկզբի հայկական մշակույթի ուղղությունների, գործիչների, կարևոր ձեռքբերումների վերաբերյալ համակարգված գիտելիքների ձեռք բերմանը, ազգային մշակույթի զարգացման պայմանները, օրինաչափությունները, ընդհանրությունները, առանձնահատկությունները, հայ փիլիսոփայական ուղղությունները ներկայացնելու, համեմատելու, մեկնաբանելու, վերլուծելու, դիրքորոշում հայտնելու, գնահատելու և արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ		**Կարողանա՝** • Բացատրել տվյալ ժամանակաշրջանի հայկական մշակույթի զարգացման պայմանները և նախադրյալները՝ հիմնավորելով Հայաստանի սահմաններից դուրս զարգանալու անխուսափելիությունը, • Թվարկել մշակույթի զարգացման կենտրոնները, ժամանակաշրջանի հայ արվեստի զարգացման ուղղությունները, • Ներկայացնել և համեմատել մշակույթի հիմնական ձեռքբերումներն ու արդյունքները, • Ճանաչել ժամանակի գիտության և արվեստի նշանավոր գործիչներին և նրանց հայտնի ստեղծագործությունները • Գնահատել հոգևոր և նյութական արժեքների ստեղծման, պահպանման ու զարգացման գործում ազգային, հոգևոր կառույցների և անհատների դերը, • Թվարկել 19-րդ դարի երկրորդ կեսի և 20-րդ դարի սկզբի հայ փիլիսոփայական մտքի հայտնի ուղղությունները, ներկայացուցիչներին, համեմատել նրանց հիմնական հայացքները, • Գնահատել հայ հոգևոր և նյութական մշակութային արժեքների և գործիչների տեղը համաշխարհային մշակույթում:
Ժամ	**Էջ**	**Դաս**
1	153-155	1. Հայ մշակույթի կենտրոնները: Կրթական համակարգը
2	156-160	2-3. Բնական և հումանիտար գիտությունների զարգացումը
1	161-163	4. Գրականությունը և մամուլը
2	164-168	5. Արվեստը և ճարտարապետությունը
1		**Գործնական աշխատանք**
Գլուխ 3 **Հայկական գաղթավայրերի դերը հայապահպանության և մշակույթի զարգացման գործում (XVII**		

դարի երկրորդ կես-XX դարի սկիզբ)		
Նպատակ		Նպաստել 17-րդ դարի երկրորդ կես-20-րդ դարի սկզբին հայապահպանության և մշակույթի զարգացման գործում հայկական գաղթավայրերի և գաղութահայության մասին համակարգված գիտելիքների ձեռքբերմանը, գաղթավայրերի առաջացման պատճառները, գործընթացները, կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գաղթավայրերի դերը հայապահպանության գործում գնահարելու և արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ		**Կարողանա՝** • ներկայացնել և վերլուծել հայկական գաղթավայրերի առաջացման պատճառները, ընթացքը, դրանց դերը ազգային ինքնության, լեզվի և մշակույթի պահպանման և զարգացման գործում, • թվարկել ժամանակի հայաշատ գաղթավայրերը, գաղութահայ նշանավոր գործիչներին գնահատել հայկական գաղթավայրերի հայապահպան դերը
Ժամ	**Էջ**	**Դաս**
2	168-174	1-2. Ասիայի, Աֆրիկայի, Ռուսաստանի, Եվրոպայի և ԱՄՆ-ի հայկական գաղութները
ՄԱՍ Դ **ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՇՐՋԱՆՈՒՄ**		
Ներածություն		
Նպատակ		Նպաստել 11-րդ դասարանի Հայոց պատմություն առարկայի 20-րդ դարասկզբին առնչվող հայ ժողովրդի պատմության կարևոր իրադարձությունների և հիմնահարցերի մասին ընդհանուր պատկերացման ձևավորմանը:
Վերջնարդյունքներ		**Կարողանա՝** • պատկերացնել Հայաստանի առաջին հանրապետության և խորհրդային կարգերի հաստատման ժամանակաշրջանի մասին անցնելիք նյութի ընդհանուր բնութագիրը և բովանդակությունը: - թվարկել կարևոր իրադարձությունները, ընդհանուր գծերով ներկայացնել դրանք:
ժամ	**էջ**	**Դաս**
1	**176**	1.Ներածություն
		ԲԱԺԻՆ 1 **ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ**
		Գլուխ 1 **Երկրի ներքին կյանքը**
Նպատակ		Նպաստել Հայաստանի առաջին Հանրապետության ստեղծման մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելուկարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ		**Կարողանա՝** • մեկնաբանել աշխարհաքաղաքական իրադրությունը ՀՀ ստեղծման պահին • բացատրել ՀՀ ստեղծման նախադրյալները, Բաթումի պայմանագիրը և դրա հնարավոր հետևանքները, իշխանության մարմինների և բանակի կառուցվածքը,

<table>
<tr><td colspan="2"></td><td>տնտեսական քաղաքականությունը, սոցիալ-տնտեսական վիճակի պատճառները, հասարակական-քաղաքական պատկերը,
• համեմատել պատմական ժամանակաշրջանի կարևոր դեպքերն ու իրադարձությունները,
• արժևորել Հայաստանի առաջին հանրապետության ստեղծումը
• բացատրել Ամերկոմ, Արմենկոմ, Հայաստանի խորհուրդ, պետական մենաշխորի,շուրաներ, ՌՀԿ հասկացությունները:
• բացատրել թուրք-թաթարական խռովությունների, Մայիսյան ապստամբության կազմակերպման նպատակները, ապստամբության պարտության պատճառները
• գնահատել ՀՀ կառավարության՝ կրթության և մշակույթի բնագավառում վարած քաղաքականությունը
• Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ տարածքը 1918 թ. և 1920 թ., հայ-թաթարական ընդհարումների շրջանները:</td></tr>
<tr><td>Ժամ</td><td>Էջ</td><td>Դաս</td></tr>
<tr><td>1</td><td>177-181</td><td>1. Հայկական պետականության ձևավորումն ու ամրապնդումը</td></tr>
<tr><td>1</td><td>182-184</td><td>2.Սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական կյանքը</td></tr>
<tr><td>1</td><td>185-188</td><td>3.Երկրի կայունությանը սպառնացող վտանգները</td></tr>
<tr><td>1</td><td>188-190</td><td>4.Առաջին հանրապետության մշակութային կյանքը</td></tr>
<tr><td colspan="3">Գլուխ 2.
Հանրապետության միջազգային դրությունը
Հայկական հարցը</td></tr>
<tr><td colspan="2">Նպատակ</td><td>Նպաստել ՀՀ միջազգային դրության,այլ երկրների հետ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու, հարևանների հետ ունեցած տարածքային խնդիրների, Սևրի պայմանագրի մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Վերջնարդյունքներ</td><td>Կարողանա՝
• ներկայացնել ՀՀ-տարածքային խնդիրները և դիրքորոշում հայտնել դրանց վերաբերյալ
• բացատրել հայ-վրացական հարաբերությունների սրման, հայ-ադրբեջանական հարաբերություններում լարվածության պատճառները,
• ներկայացնել հայ-վրացական պատերազմի, հայ-ադրբեջանական հակամարտության ընթացքը, արդյունքները, տարածքային հիմնախնդիրների լուծմանն ուղղված քայլերը, Գ. Նժդեհի գործունեությունը,
• մեկնաբանել Փարիզի խորհրդաժողովի նախօրեին հայկական երկու պատվիրակությունների ներկայացրած ծրագրերը, համատեղ հուշագրի բովանդակությունը, Հայկական հարցի քննարկումները Սան-Ռեմոյի խորհրդաժողովում, Վ. Վիլսոնի իրավարար վճիռը,
• վերլուծել Սևրի հաշտության ՀՀ-ին վերաբերող հոդվածները,
• մեկնաբանել Սևրի պայմանագրի իրականություն չդառնալու պատճառները
• բացատրել «Հայկական լեգեոնի» ստեղծման և լուծարման ընթացքը,
• վերլուծել Կիլիկիայում Ֆրանսիայի վարած երկդիմի քաղաքականության հետևանքները կիլիկիահայության համար,</td></tr>
</table>

	• ներկայացնել Կիլիկիայի ինքնապաշտպանական մարտերի ընթացքը, • բնութագրել քեմալականների վարած քաղաքականությունը Կիլիկիայում, • Քարտեզի վրա ցույց տալ Սևրի պայմանագրով Հայաստանին անցնելիք նահանգները, Անկախ և Միացյալ Հայաստանի տարածքը և Կիլիկիայի ինքնապաշտպանական կենտրոնները:

Ժամ	**Էջ**	**Դաս**
1	190-193	1.ՀՀ արտաքին կապերը և հարաբերությունները
1	193-197	2.Հայ-ադրբեջանական հարաբերությունները
2	197-203	3-4 .Հայկական հարցը Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովում: Սևրի պայմանագիրը
1	203-205	5.Իրադրությունը Կիլիկիայում և կիլիկիայահայությունը

Գլուխ 3.
Հայաստանի առաջին Հանրապետության անկումը

Նպատակ	Նպաստել Հայաստանի առաջին Հանրապետության թուլացման և անկման շրջանի մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, ՀՀ-ՌԽՍԴՀ հարաբերությունների՝ ՀՀ-ի համար կործանարար հանգամանքները, թուրք-հայկական պատերազմի և դրանում ՀՀ պարտության,և Հայաստանի խորհրդայնացման ընթացքը վերլուծելու, բացատրելու, գնահատելու, դիրքորոշում արտահայտելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ	**Կարողանա՝** • բացատրել ռուս-թուրքական և հայ-ռուսական փոխհարաբերությունները և դիրքորոշում արտահայտել այդ փոխհարաբերությունների վերաբերյալ: • վերլուծել Հայաստանի իշխանությունների համար ստեղծված արտաքին վտանգները, պատերազմի հետևանքներն ու պարտության և ՀՀ անկման պատճառները: • բացատրել քեմալական շարժման նպատակները և «Թուրքական ազգային ուխտի» բովանդակությունը • բացատրել Ղարաբաղ-Զանգեզուր-Նախիջևան հատվածի ռազմավարական նշանակությունը Հայաստանի, Թուրքիայի, Ռուսաստանի համար • համեմատել 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի, Հայաստանի խորհրդայնացման և 2020 թ. աշխարհաքաղաքական զարգացումների համատեքստում Հայաստանի զիջումները և դրանց հետևանքները • վերլուծել թուրք-հայկական պատերազմում ՀՀ պարտության պատճառները և դրանում Արևմուտքի և Ռուսաստանի դերը, • Համեմատել Սևրի և Բաթումի, Սևրի և Ալեքսանդրապոլի պայմանագրերը: • Արտահայտել տեսակետ 1920թ. դեկտեմբերի 2-ին ստորագրված Երևանի համաձայնագրի վերաբերյալ:

Ժամ	**Էջ**	**Դաս**
1	206-210	1. Հայաստանը Խորհրդային Ռուսաստանի և Քեմալական Թուրքիայի քաղաքականության ոլորտում
1	210-213	2.ՀՀ խորհրդայնացումը
1		**Թեմատիկ գրավոր աշխատանք**

ԲԱԺԻՆ 2
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

<table>
<tr><td colspan="3">Գլուխ 1
Հայաստանի խորհրդային սոցիալիստական հանրապետություն</td></tr>
<tr><td colspan="2">Նպատակ</td><td>Նպաստել խորհրդային կարգերի ստեղծման, խորհրդային իշխանության առաջին տարիներին վարած քաղաքականության, ՀԽՍՀ տարածքային հիմնախնդիրների ԽՍՀՄ ձևավորման, Մոսկվայի և Կարսի պայմանագրերի մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, կարևոր փաստերը, կնքված պայմանագրերը համեմատելու, ԽՍՀՄ ձևավորման ընթացքը վերլուծելու, բացատրելու, գնահատելու, ՀԽՍՀ տարածքային հիմնախնդիրների վերաբերյալ դիրքորոշում հայտնելու կարողությունների զարգացմանը:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Վերջնարդյունքներ</td><td>Կարողանա՝
• բացատրել հարևան պետությունների հետ ՀԽՍՀ
• սահմանային խնդիրները և դրանց վերջնական լուծումները,
• համեմատել ՀԽՍՀ առաջին տարիների կարևոր իրադարձությունները, փաստերը, թվարկել նշանավոր գործիչներին,
• բացատրել «ռազմական կոմունիզմ», «ՆԵՊ», «Չեկա» հասկացությունները
• համեմատել տնտեսության բնագավառում խորհրդային իշխանության իրականացրած ռազմական կոմունիզմի և նէպ-ի ծրագրերը,
• գնահատել Նոր տնտեսական քաղաքականության դերը Հայաստանի տնտեսության զարգացման գործում,
• բացատրել Փետրվարյան ապստամբության սկսման և պարտության պատճառները,
• Վերլուծել Խորհրդային Ռուսաստանի՝ տարածաշրջանը խորհրդայնացնելու համար հայկական տարածքների շահարկումները
• մեկնաբանել Հայաստանի սահմանների վերաբերյալ Մոսկվայի և Կարսի պայմանագրերը, հայկական տարածքները օտարելու հիմնախնդիրների հակահայ և անօրինական բնույթը, դիրքորոշում հայտնել այս պայմանագրերի վերաբերյալ
• Ներկայացնել և համեմատել համազանգեզուրյան երկու համագումարների որոշումները, 1921 թ. հուլիսի 4-ի և հուլիսի 5-ի ՌԿ(բ)Կ Կովկասյան բյուրոյի պլենումի որոշումները, դրանց ընդունման պատճառները,
• Ներկայացնել ՀՍԽՀ առաջին Սահմանադրությունը, գնահատել այն, խորհրդային հանրապետությունների միավորման վերաբերյալ տարբեր դիրքորոշումները և անհրաժեշտությունը:</td></tr>
<tr><td>Ժամ</td><td>Էջ</td><td>Դաս</td></tr>
<tr><td>1</td><td>213-217</td><td>Խորհրդային իշխանության հաստատումը: Փետրվարյան ապստամբությունը:</td></tr>
<tr><td>2</td><td>217-221</td><td>ՀԽՍՀ տարածքային հիմնախնդիրները և արտաքին կապերը
1. Լոռու, Ջավախքի, Զանգեզուրի, Արցախի և Նախիջևանի խնդիրները</td></tr>
<tr><td>1</td><td>221-226</td><td>ՀԽՍՀ տարածքային հիմնախնդիրները և արտաքին կապերը
2. Հայկական տարածքների հարցը Մոսկվայի և Կարսի 1921 թ պայմանագրերում : ՀԽՍՀ արտաքին կապերը:</td></tr>
<tr><td>1</td><td>226-230</td><td>ՀԽՍՀ Սահմանադրությունը :
Խորհրդային Հայաստանն Անդրդաշնության և ԽՍՀՄ-ի կազմում</td></tr>
<tr><td>1</td><td colspan="2">Ամփոփում</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2"></td></tr>
</table>